

KOREYS TILINI O'QITISHDA GRAMMATIK KOMPETENSIYANI
RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION USULLARI

Olmosxon Niyozova Erkaboyevna

*Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti
koreys tili o'qituvchisi TDPU mustaqil tadqiqotchisi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada koreys tilini xorijiy til sifatida o'qitishda talabalarning grammatik kompetensiyasini shakllantirish va rivojlantirishning zamonaviy innovatsion usullari tadqiq etilgan. Maqolada an'anaviy grammatika-tarjima metodining funksional kamchiliklari tahlil qilinib, korpus lingvistikasi, ag'darilgan sinf, geymifikatsiya va raqamli texnologiyalarning lingvodidaktik samaradorligi ilmiy asoslab berilgan. Koreys tili grammatikasining agglutinatib tabiati va ijtimoiy-pragmatik xususiyatlaridan kelib chiqqan holda, muloqotga yo'naltirilgan metodik tavsiyalar tizimi ishlab chiqilgan.*

Kalit so'zlar: *grammatik kompetensiya, koreys tili, innovatsion metodlar, korpus lingvistikasi, ag'darilgan sinf, geymifikatsiya, lingvodidaktika, kommunikativ yondashuv.*

Аннотация: *В данной статье исследованы современные инновационные методы формирования и развития грамматической компетенции студентов при обучении корейскому языку как На основе анализа функциональных недостатков традиционного грамматико-переводного метода научно обоснована лингводидактическая эффективность корпусной лингвистики, модели перевернутый класс, геймификации и цифровых технологий. С учетом агглютинативного характера и социально-прагматических особенностей грамматики корейского языка разработана система методических рекомендаций, ориентированных на коммуникативное обучение.*

Ключевые слова: *грамматическая компетенция, корейский язык, инновационные методы, корпусная лингвистика, перевернутый класс, геймификация, лингводидактика, коммуникативный подход.*

This article explores modern innovative methods for developing and enhancing the grammatical competence of students in teaching Korean as a Foreign Language. By analyzing the functional deficiencies of the traditional grammar-translation method, the study scientifically substantiates the linguodidactic effectiveness of corpus linguistics, the Flipped Classroom model, gamification, and digital technologies. Based on the agglutinative nature and socio-pragmatic features of Korean grammar, a comprehensive system of communication-oriented methodical recommendations has been developed.

Key words: *grammatical competence, Korean language, innovative methods, corpus linguistics, Flipped Classroom, gamification, linguodidactics, communicative approach.*

O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimida xorijiy tillarni o'qitish sifatini tubdan oshirish va xalqaro standartlarga moslashtirish dolzarb vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

Globalashuv sharoitida Sharqiy Osiyo mintaqasi, xususan, Janubiy Koreya Respublikasi bilan iqtisodiy, madaniy va ta'limiy aloqalarning jadal rivojlanishi koreys tilini chuqur va funksional o'zlashtirgan mutaxassislarga bo'lgan talabni oshirdi. Zamonaviy lingvodidaktikada til o'qitishning pirovard maqsadi til tizimini shunchaki nazariy jihatdan o'rganish emas, balki til egalari bilan muvaffaqiyatli muloqotga kirisha olish qobiliyatini, ya'ni kommunikativ kompetensiyani shakllantirishdan iborat. Grammatik kompetensiya esa ushbu muloqot tizimining tizimli poydevorini tashkil etadi.

Biroq, koreys tili grammatikasi o'zining o'ziga xos tipologik tuzilishi- agglutinativ morfologiya, barqaror ega-to'ldiruvchi-kesim so'z tartibi, rivojlangan hurmat shakllari va nutqiy uslublarning funksional ko'pligi bilan ajralib turadi. Ushbu xususiyatlar o'zbek va rus tilli auditoriya uchun jiddiy interferensiya ya'ni ona tili ta'sirida yuzaga keladigan xatoliklar va lingvistik qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. An'anaviy o'qitish metodlari asosan qoidalarni mexanik yodlash va tarjima qilishga asoslangan yondashuvlar talabalarda grammatikani nazariy darajada shakllantirsa-da, uni jonli nutqiy vaziyatlarda avtomatlashgan tarzda to'g'ri qo'llash imkonini bermaydi

Ilmiy adabiyotlarda "grammatik kompetensiya" tushunchasi til tizimining leksik, morfologik, sintaktik va fonologik qoidalarini anglash hamda ulardan grammatik jihatdan to'g'ri qurilgan jumlar hosil qilish qobiliyati sifatida ta'riflanadi. M.Kanale va M.Sveyn tasnifiga ko'ra, grammatik kompetensiya tilning o'ziga xos qonuniyatlarini to'g'ri ifodalash uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalar majmuidir.

Koreys tili kontekstida grammatik kompetensiya shunchaki grammatik ko'rsatkichlarni grammatik formulalarga qo'yish emas, balki quyidagi tizimli omillarni qamrab oladi:

Agglutinatsiya qonuniyatlariga rioya qilish: Fe'l yoki ot o'zaklariga bir nechta grammatik morfemalarning (zamon, mayl, asfekt, hurmat, bog'lovchi) qat'iy ketma-ketlikda birikishi.

Sintaktik o'rin almashishi va ellips: Koreys tilida gap bo'laklarining, ayniqsa subyekt yoki obyektning nutqiy vaziyatdan kelib chiqib tushib qolishi va kesimning doimo gap oxirida kelish qonuniyati.

Ijtimoiy-pragmatik muvofiqlik: Suhbatdoshning yoshi, ijtimoiy mavqeyi, qarindoshlik darajasi va rasmiylik darajasiga ko'ra to'g'ri hurmat affiksini (masalan, -(으)시-, -습니다, -아요/어요 yoki 반말) tanlay olish ko'nikmasi^[4].

Shu sababli, koreys tili grammatikasini o'qitishda innovatsion yondashuvlar talabadan faqatgina grammatik bilimlarni yodlashni emas, balki ushbu bilimlarni nutqiy vaziyatga mos ravishda pragmatik jihatdan qo'llay olish faolligini talab etadi.

Zamonaviy lingvodidaktikaning eng istiqbolli yo'nalishlaridan biri-ta'lim jarayoniga korpus texnologiyalarini joriy etishdir. An'anaviy darsliklarda aksariyat hollarda sun'iy ravishda tuzilgan, real kontekstdan uzoqlashgan misollar keltiriladi. Korpus lingvistikasi esa talabalarga til egalari tomonidan real hayotda qo'llaniladigan jonli kontekstual misollarni taqdim etadi.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G‘OYALAR

“Ag‘darilgan sinf” texnologiyasi an’anaviy dars tuzilishini transformatsiya qiladi. Ushbu modelga ko‘ra, talabalar yangi grammatik mavzuni darsdan oldin, auditoriyadan tashqarida ya’ni video-ma’ruzalar, elektron qo‘llanmalar va raqamli platformalar yordamida mustaqil o‘rganadilar. Auditoriyadagi dars vaqti esa nazariy ma’ruzaga emas, balki muammoli topshiriqlar, grammatik munozaralar va muloqotga yo‘naltirilgan amaliy mashqlarga sarflanadi.

	Dars Bosqichi	An’anaviy O‘qitish Modeli	“Ag‘darilgan Sinf”
1	Darsgacha bo‘lgan jarayon	Talaba yangi mavzudan bexabar holda keladi.	Talaba qoidani multimedia vositalari orqali mustaqil o‘rganadi va dastlabki konspektni tayyorlaydi.
2	Dars jarayoni (Auditoriya)	O‘qituvchi vaqtning 60-70 foizini qoidani tushuntirishga sarflaydi. Mashqlar mexanik bajariladi.	Vaqtning 80 foizi kollaborativ (guruhlarda) ishlashga, grammatik konstruksiyalarni interaktiv muloqotda qo‘llashga ajratiladi.
3	Darsdan keyingi jarayon	Talaba uyga vazifa sifatidagi murakkab grammatik mashqlarni mustaqil (ko‘pincha yordamsiz) bajaradi.	Olingan ko‘nikmalar amaliy loyihalar (insho yozish, video-vlog tayyorlash, Keys-stadi) orqali nutqiy faoliyatga ko‘chiriladi.

Koreys tili grammatikasining ko‘p bosqichli tuzilishini hisobga olsak, “Ag‘darilgan Sinf” modeli talabaga axborotni o‘z shaxsiy kognitiv tempiga mos ravishda qabul qilish imkonini beradi va sinf ichidagi amaliy muloqot vaqtini maksimallashtiradi.

Grammatika darslarida monotonlik va psixologik charchoqni bartaraf etishda o‘yin texnologiyalari muhim o‘rin tutadi. Kahoot!, Quizizz, Wordwall kabi platformalar yordamida koreys tili grammatikasining eng murakkab bo‘limlari-xususan, hurmat shakli va ko‘makchi fe’lli konstruksiyalar o‘yin shakliga keltiriladi.

Masalan, koreys tilida **돕다**-yordam bermoq fe’liga **-(으)면** qo‘shimchasi qo‘shilganda **도우면** shakliga o‘zgarishi kabi lingvistik o‘zgarishlarni tezkor raqamli viktorinalar orqali avtomatizm darajasiga yetkazish mumkin. Bu usul talabalarda grammatik xato qilish qo‘rquvini (til to‘sig‘ini) kamaytirib, ichki motivatsiyani faollashtiradi.

Koreys tili ta’limida grammatik kompetensiyani rivojlantirish bo‘yicha bir nechta metodik usullar bor.

1. Kontekstual va funksional yondashuv: Har qanday grammatik birlik (alohida izolirlangan holda emas, balki uning sotsiolingvistik vazifasi ko'rsatilgan matn va real muloqot vaziyati ichida o'rgatilishi zarur.

2. Induktiv metod ustuvorligi: Talabalarga grammatik qoidani tayyor formula sifatida berishdan voz kechib, matnlar va til korpuslari misolida qonuniyatlarni mustaqil tahlil qilish va xulosa chiqarish imkoniyatini yaratish lozim.

3. Texnologiyalarni tizimli integratsiyalash: Raqamli platformalar va multimedia vositalari darsning shunchaki ko'rgazmali qismi emas, balki talabalarning mustaqil ish faoliyatini va qayta aloqani ta'minlovchi uzviy komponenti bo'lishi shart.

Koreys tilini xorijiy til sifatida o'qitish metodikasini modernizatsiya qilish bugungi kunning obyektiv zaruriyatidir. An'anaviy va bir xillikka asoslangan dars berish usullari talabalarning bugungi kommunikativ ehtiyojlarini to'liq qoplay olmaydi.

Adabiyotlar Ro'yxati / References

1. Sohn, H. M. (1999). *The Korean Language*. Cambridge: Cambridge University Press. – pp. 12-15.

2. Chomsky, N. (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, MA: MIT Press. – pp. 3-6.

3. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1-47.

4. King, R. (2006). *Korean Language Education in the 21st Century*. Washington D.C.: Academic Paper Series. – p. 89.

5. Sinclair, J. (2004). *How to Use Corpora in Language Teaching*. Amsterdam: John Benjamins Publishing. – pp. 45-52.

6. Johns, T. (1991). Should you be persuaded: Two examples of data-driven learning. *English Language Research Journal*, 4, 1-16.

7. Kim, J. R. (2021). Application of Data-Driven Learning (DDL) in Korean Grammar Education. *Journal of Korean Language Education*, 32(2), 115-138.

8. Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day*. Washington D.C.: ISTE. – pp. 23-29.

9. Park, S. Y. (2023). The Effectiveness of Flipped Classroom on Korean Grammar Competence of Foreign Learners. *Korean Education Review*, 45(1), 201-224.

10. Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). From game design elements to gamefulness: defining gamification. In *Proceedings of the 15th International Academic MindTrek Conference* (pp. 9-15).

11. Karimov, A. (2025). O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida sharq tillarini o'qitishning innovatsion metodikasi. *Toshkent: Fan va Texnologiya nashriyoti*. – B. 142-145.